

Лао Дзъ Даў Дъ Джинг

[01c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ даў което може да бъде изказано не е вечното даў; ~ име което може да се назове не е вечното име; ~ безименното е начало на небето и земята; ~ назованото е майката на десете хиляди неща; ~ когато е лишен от желания,

човек може да съзρε тайното; ~ когато е изпълнен с желания, човек може да съзре проявеното; ~ и първото и второто изблъкват от един и същи източник, но се различават по име; ~ това се проявява като тъмнина; ~ тъмнина сред тъмнина; ~ портата към всички тайни; § [02c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ под небето всеки вижда красотата като красота само защото има грозота; ~ всеки познава доброто като добро само защото има зло; ~ ето защо да имаш и да нямаш възникват заедно; ~ трудно и лесно се допълват; ~ дълго и късо контрастират помежду си; ~ високо и ниско зависят едно от друго; ~ глас и звук са в хармония; ~ задното следва предното; ~ ето защо мъдрецъ не прави нищо, а само учи на мълчание; ~ десете хиляди неща се въздигат и падат безспирно; ~ създаваш, но не притежаваш; ~ работиш, но без възнаграждение; ~ свършената работа се забравя, затова остава вечна; § [03c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ щом не вельичаеш нечий дарби - няма и свади; ~ щом не трупаш съкровища - няма и обир; ~ щом не виждаш примамливи неща сърцето ти не се обърква; ~ ето защо мъдрите управляват като изпразват сърцата си и тъпчат коремъ си, като отслабват амбициите си и укрепват костите си; ~ ако на хората липсва знание и желание, тогава умните няма да се месят; ~ ако нищо не се прави, всичко ще е наред; § [04c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ даў е празен съд, използват го, но никога не го напълват; ~ о, бездънен извор на десете хиляди неща! ~ острото направи тъпо, развържи възелъ, смекчи блясъкъ, смеси се с прахта; ~ о, дълбоко скрито, но винаги присъстващо! ~ не зная от кое време идва; ~ то е праотец на боговете; § [05c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ небето и земята са безжалостни, за тях десете хиляди неща са като чучела; ~ мъдрите са безжалостни; ~ за тях хората са като чучела; ~ пространството между небето и земята е като мях; ~ изгледъ се променя но не и формата; ~ колкото повече се движи, толкова повече ражда; ~ многото думи важат по-малко; ~ придържай се здраво към центъръ; § [06c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ духъ на долината нивга не умира; ~ той е жената, първоначалната майка; ~ портата ѝ е коренъ на небето и земята, прилича на едва разлѣчим воал; ~ влез, той никога не ще падне; § [07c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ небето и земята са вечни; ~ защо са вечни? ~ те са неродени, затова и вечно живи; ~ мъдрецъ върви след всички, и така е пред всички; ~ като действа без своето его, той постига пълнота; § [08c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ най-висшето добро е

като вода; ~ водата дава живот на десетки хиляди неща и не пресъхва; ~ тя тече и в местата които хората отхвърлят и е също като даў; ~ в мястото където пребиваваш, дръж се здраво за земята; ~ в медитацията, влизай навътре в сърцето; ~ в поведението си към другите, бъди мил и учтив; ~ в думите, бъди искрен; ~ в управлението - справедлив; ~ в работата - компетентен; ~ в действието, съблюдавай времето; ~ няма борба: няма вина; § [09c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ по-добре спри преди да напълниш отколкото да препълниш; ~ направиш ли острието твърде остро, то скоро ще стане тъпо; ~ струпай куп злато и нефрит, и никой не ще го опази; ~ стреми се към богатства и звания, и ще те сполети беда; ~ щом свършиш работата се оттегли, това е небесният път; § [10c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ като носиш тяло и душа и прегръщаш единствения, можеш ли да избегнеш раздялата? ~ като присъстваш докрай и ставаш гъвкав, можеш ли да бъдеш като новородено? ~ като измиеш и изчистиш първичното зрение, можеш ли да си неопетнен? ~ като обичаш всички и управляваш страната, можеш ли да си без способности? ~ като отваряш и затваряш небесните врати, можеш ли да играеш женската роля? ~ като разбираш и откликваш на всички неща, можеш ли да не правиш нищо? ~ да раждаш и да отхранваш, да носиш ала да не притежаваш, да работиш без да получаваш похвали, да водиш но без да господстваш, ето това е изначалната добродетел; § [11c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ тридесет спици делят главината на коьелото, дупката в центъръ ѝ ги прави полъезни; ~ направи съд от глината, празнината вътре в него го прави полъезен; ~ избий врати и прозорци в стая, дупките ги правят полъезни; ~ ето защо изгодата идва от онова което го има, полъезността - от онова което го няма; § [12c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ пете цвята засъпяват око̀то; ~ пете тона оглушават ухото; ~ пете вкуса притъпават вкусъ; ~ гонитбата и преследването подлудяват умъ; ~ ценните неща отклоняват от пътѝ; ~ ето защо мъдрецъ се води от онова което чувства а не от онова което вижда; ~ той оставя онова и избира това; § [13c] ^{Лао Дзъ}_{, rev.5} ~ приемай неблагодарността с желание; ~ приемай нещастия̀то като състояние на човекъ; ~ какво искаш да кажеш с "приемай неблагодарността с желание"? ~ приеми незначителността си; ~ загубата и печалбата да не те засягат; ~ това се нарича "да приемаш неблагодарността с желание"; ~ какво искаш да кажеш с "приемай нещастия̀то като състояние на човекъ"? ~ нещастия̀то идва от това че имаш тяло; ~ без тяло, може ли да има нещастие? ~ предай се смирено, тогава ще

заслужиш доверието да се грижиш за всичко; ~ обичай светът като самият себе си, тогава наистина ще можеш да се грижиш за всичко; § [14c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ виж, то не може да се види, то е отвъд формата; ~ чуй, то не може да се чуе, то е отвъд звукът; ~ сграбчи го, не можеш да го хванеш, то е неуловимо; ~ тези три неща са неопределими, ето защо са обединени в едно; ~ погледнато отгоре не е светло; ~ погледнато отдолу не е тъмно; ~ непрекъсвана нишка, неописуема; ~ тя се връща към нищото; ~ форма на безформеното, образ на безобразното, нарича се неопределима и отвъд въображението; ~ застани отпреде й - няма начало; ~ последвай я - няма край; ~ остани с древното даؤ, движи с днешното; ~ познанието на древното изначално е самата същност на даؤ; § [15c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ древните майстори са били крехки, тайнствени, дълбоки, откълкващи; ~ дълбината на знанието им е бездънна; ~ защото е бездънна, можем само да опишем как изглеждат; ~ наблюдавателни, като хора които прекосяват зимен поток; ~ нашрек, като хора които усещат опасност; ~ лъбозни, като гости; ~ отстъпчиви, като лед тръгнал да се топи; ~ прости, като гладки дървени плочки; ~ празни, като пещери; ~ непроницаеми, като кални локви; ~ кой може тихо да изчака докато калта се уталожи? ~ кой може да остане неподвижен докато настъпи времето да се действа? ~ тези които съблюдават даؤ не търсят удоволствование; ~ като не търсят удоволствование, не се огъват пред желанието за промяна; § [16c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ изпразни себе си от всичко, остави умът си да почива в покой; ~ десете хиляди неща се надигат и падат, докато азъ наблюдава кръговратът им; ~ те израстват и разцъфват и после се връщат към източникът; ~ връщането към източникът е неподвижност - това е пътът на природата; ~ пътът на природата не се променя; ~ да познаваш постоянството е проникновение; ~ непознаването на постоянството води до беда; ~ познанието на постоянството, отваря съзнанието; ~ щом съзнанието е отворено, и сърцето ти ще се отвори; ~ с отворено сърце, ще действаш царствено; ~ царствен, ще постигнеш божественото; ~ божествен, ще останеш насаме с даؤ; ~ насаме с даؤ - това е вечното; ~ и макар че тялото загива, даؤ никога няма да умре; § [17c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ най-висшето е едва-едва познато на хората; ~ после идва онова което те познават и обичат; ~ после онова от което се страхуват; ~ после онова което те презират; ~ онзи който не се доверява достатъчно няма да получи доверие; ~ когато действията се извършват без ненужни речи, хората казват "направихме го!"; § [18c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ когато великото даؤ е забравено, се появява лъбозността и моралността; ~ когато се

породят мъдростта и интелигентността, започва големият преструване; ~ когато няма мир в семейството, се появяват синовната обич и преданост; ~ когато страната е объркана, в хаос, идват верни властници; § [19c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ откажи се от светостта отречи се от мъдростта, и ще бъде сто пъти по-добре за всеки; ~ откажи се от лъбозността отречи се от моралността, и хората ще преоткрият синовната привързаност и обич; ~ откажи се от находчивостта отречи се от изгодата, и ще изчезнат престъпниците и крадците; ~ това са само външни форми, те не са достатъчни сами по себе си; ~ по-важно е да видиш простотата, да разбереш истинската си природа, да отхвърлиш себичността и да укротиш желанието; § [20c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ откажи се от ученето, и ще сложиш край на бедите си; ~ има ли разлика между да и не? ~ има ли разлика между добро и зло? ~ трябва ли да се страхувам от това от което се страхуват другите? ~ що за глупост! ~ другите са доволни щом се наслаждават на жертвеният празник на волът, през пролeта някои отиват в паркът, и се изкачват на терасата; ~ но аз единствен се нося по течението, без да знам къде съм, като новородено преди да се научи да се смее, аз съм сам, и няма къде да отида; ~ другите имат повече отколкото им е нужно, а аз единствен нямам нищо; ~ глупак съм аз; ~ о, да! объркан съм; ~ другите са ясни и светли, а аз единствен - слаб и мрачен; ~ другите са с остър ум и хитри, а аз единствен - тъп и глупав; ~ о, аз се нося като морските вълни, без посока, като неспокоен вятър; ~ всички други са заети, единствен аз съм без цел и потънал в тъга; ~ ала аз съм различен, благодарен съм на великата майка; § [21c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ най-великата добродетел е да събдваш даؤ и само даؤ; ~ даؤ е неуловимо и непостижимо; ~ о, непостижимо и неуловимо е, и все пак вътре има образ; ~ о, неуловимо и непостижимо е, и все пак вътре има форма; ~ о, то е тъмно, мрачно, и все пак вътре има същност; ~ тази същност е много истинска, и вътре в нея има вяра; ~ от самото начало до днес името й никога не е било в забрава; ~ така разбирам пътът на създаването; ~ как познавам пътът на създаването? ~ от това; § [22c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ отстъпвай и преодолявай; ~ навеждай се и стой изправен; ~ изпразвай се и бъди пълен; ~ износвай се и бъди нов; ~ имай малко и постигай; ~ имаш ли много объркваш се; ~ ето защо мъдрите прегръщат единственото и стават пример за всеки; ~ без да се излагат на показ, те блъстят пред всички; ~ без да се оправдават, биват различавани; ~ без да се хвалят, ги разпознават; ~ без да се изтъкват, те

никога не губят увереност; ~ те не се карат, тъй че никой не се кара с тях; ~ ето защо древните казват "отстъпвай и преодолявай"; ~ празни думи ли са това? ~ бъди наистина цялостен, и всичко ще дойде при тебе; § [23c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ да говориш малко е естествено; ~ силните ветрове не духат цяла сутрин; ~ проливният дъжд не вали цял ден; ~ защо? небе и земя! ~ ако небето и земята не могат да направят нещата вечни, как това да е възможно за човек? ~ онзи който слъдва дау, е насаме с дау; ~ онзи който е добродетелен, го стига добродетел; ~ онзи който губи пътът, се чувства изгубен; ~ когато си насаме с дау, дау те приветства; ~ когато си насаме с добродетелта, добродетелта винаги е там; ~ когато си насаме със загубата, преживяваш я доброволно; ~ онзи който не се доверява достатъчно, няма да получи доверие; § [24c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ онзи който стои на пръсти не е стабилен; ~ онзи който крачи широко не може да поддържа крачка; ~ онзи който се изтъква не е просветлен; ~ онзи който мисли само себе си за прав не получава уважение; ~ онзи който се хваля не постига нищо; ~ онзи който се перчи няма да издържи; ~ според последователите на дау, "това е излишна храна и ненужен багаж"; ~ те не носят щастие; ~ ето защо последователите на дау ги избягват; § [25c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ нещо оформило се по тайнствен начин, родено преди небето и земята; ~ в тишината и празнотата, само и неизменно, винаги присъстващо и в движение; ~ може би това е майката на десете хиляди неща; ~ не знам името му, наречете го дау; ~ поради липса на по-добра дума, го наричам вельико; ~ вельико то тече; ~ изтича надалече; ~ отишло далече, се връща; ~ ето защо, "дау е вельико, небето е вельико, земята е вельика, царят също е вельик"; ~ това са четирите вельики сили на вселената, и царят е една от тях; ~ човек слъдва земята, земята слъдва небето, небето слъдва дау, дау слъдва онова което е естествено; § [26c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ тежкото е коренът на лъкото; ~ неподвижното е господар на неуморното; ~ ето защо мъдрецът, пътувайки цял ден, не губи от поглед багажът си; ~ макар че има хубави неща за гледане, той остава безстрастен и спокоен; ~ защо да трябва господарят на десете хиляди колюесници да играе лъко пред публика? ~ да си лък - това е да изгубиш коренът си; ~ да бъдеш неспокоен значи да изгубиш контрол над себе си; § [27c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ който ходи добре не оставя следи; ~ който говори добре езикът му не греши; ~ който смята добре не му трябва работи; ~ на добрата врата не и трябва кльочалка, и все пак никой не може да я отвори; ~ доброто завързване не иска възли, и все пак никой не може да го отхлаби; ~ ето защо мъдрецът се грижи за всички и никого не изоставя; ~ той се грижи за всичко и не изоставя

нищо; ~ това се нарича "да слъдваш светлината"; ~ какво е добър човек? ~ учител на лошийт; ~ какво е лош човек? ~ поръчение за добрийт; ~ ако учителът не е уважаван, и ученикът нежелан, ще възникне обърканост, колкото и да е умен човек; ~ това е загадката на тайната; § [28c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ познай мъжката сила, но задръж женската грижа! ~ бъди поток на вселената! ~ когато си поток на вселената, винаги верен и неотклонен, стани малко дете още веднъж! ~ познай бялото, но запази черното! ~ бъди пример за светът! ~ когато си пример за светът, винаги верен и непоколебим върни се към безкрайното; ~ познай честа, но запази унижението! ~ бъди долината на вселената! ~ когато си долината на вселената, винаги верен и находчив, върни се в състоянието на недокоснат каменен блок; ~ когато оформят блокът, той става полъезен; ~ когато мъдрецът го използва, той ръководи; ~ така, "големият шивач реже малко"; § [29c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ мислиш ли че можеш да завземеш вселената и да я направиш по-добра? ~ не вярвам че това може да стане; ~ вселената е свещена, не можеш да я подобриш; ~ ако се опиташ да я промениш, ще я разрушиш; ~ ако се опиташ да я задържиш, ще я изгубиш; ~ тъй понякога нещата са напред понякога назад; ~ понякога е трудно да дишаш понякога се получава лъсно; ~ понякога има сила понякога слабост; ~ понякога човек е добре понякога зле; ~ ето защо мъдрецът избягва крайностите, прекаляването и самодоволството; § [30c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ когато и да съветваш управник относно пътът на дау, съветвай го да не използва сила за покоряване на вселената; ~ защото това ще причини само съпротива; ~ трънливи храсти изникват там откъдето е минала армия; ~ години на оскъдица слъдват дирята на голямата война; ~ прави само онова което е необходимо да се прави; ~ никога не се възползвай от силата; ~ постигай резултати, но никога не ги използвай за слава; ~ постигай резултати, но никога не се хваля; ~ постигай резултати, но никога не се гордей; ~ постигай резултати, защото това е естествено; ~ постигай резултати, но не чрез насилъие; ~ слъд насилъието слъдва загуба на силата; ~ това не е пътът на дау; ~ онова което върви срещу дау бързо му идва крайът; § [31c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ добрите оръжия са инструменти на страх, всичко живо от тях се страхува; ~ ето защо слъдовниците на дау никога не ги използват; ~ мъдрият предпочита лъвото, войникът предпочита дясното; ~ оръжията са инструменти на страх, мъдрият не си служи с тях; ~ той ги използва само когато няма избор; ~ мирът и тишината са скъпи на сърцето му, и

победата не е причина за радост; ~ ако се зарадваш на победата, тогава ще се наслаждаваш на убийството; ~ ако се наслаждаваш на убийството, не можеш да изпълниш предназначението си; ~ в щастливи случаи се дава предимство на лъжовото, в тъжни случаи на дясното; ~ в армията генералъ стои отлъжово, главнийъ командир отлъсно; ~ това значи че войната се управлява като погребение; ~ когато се избиват много хора, сърдечната болка трябва да бъде нашийъ траур; ~ ето защо победата трябва да се разгължда като погребение; § [32c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ даъ завинаги остава неопредельимо; ~ макар че е малко, в безформено състояние, то не може да бъде уловено; ~ ако царете и господарите могат да го обуздаят, десете хиляди неща естествено ще им се подчинят, небето и земята ще се съберат и нежен дъжд ще падне; ~ хората няма да имат нужда от наставления, и всички неща ще поемат по пътйъ си; ~ слъед като веднъж цялото е разделено, частите му се нуждаят от имена; ~ вече има достатъчно имена; ~ човек трябва да знае кога да спре; ~ да знаеш кога да спреш - това отклонява бедата; ~ даъ в светъ е като река която тече към свойъ дом - морето; § [33c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ да познаваш другите е мъдрост; ~ да познаваш себе си е просветление; ~ да управляваш другите изисква сила; ~ да управляваш себе си - нужна е мощ; ~ онзи който знае че има достатъчно е богат; ~ устойчивостта е знак за сила на волята; ~ онзи който остава там където е - устоява; ~ да умреш но не и да загинеш, това значи да присъстваш вечно; § [34c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ вельикото даъ тече навсякъде, и налъжово и налъсно; ~ десете хиляди неща зависят от него, то нищо не задържа; ~ то изпълнява целта си тихо и нищо не изисква; ~ то храни десете хиляди неща, и все пак не е техен господар; ~ то няма цел, то е много малко; ~ десете хиляди неща се връщат към него, и все пак то не е техен господар; ~ то е много голямо; ~ то не демонстрира вельичие, и затова е наистина вельико; § [35c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ всички хора идват при онзи който се придържа към единственото, защото там са почивката, щастieto и покойъ; ~ минувачите могат да спрат заради музиката и добрата храна, но описанието на даъ е сякаш безплътнo и без мирис; ~ не може да се види, не може да се чуе, и все пак е неизтощимо; § [36c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ онова което се свива първо трябва да се разпростре; ~ онова което се проваля първо трябва да бъде силно; ~ онова което се изхвърля първо трябва да се отлъеда; ~ преди да получиш трябва да дадеш; ~ това се нарича "да разбираш природата на нещата"; ~ мекото и слабото надвиват на твърдото и силното; ~ рибата не може да напусне дълбоките води, оръжията на страната не трябва да се вадят на показ; § [37c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ даъ съществува в не-

действието, и все пак нищо не остава несвършено; ~ ако царете и господарите можеха да прозрят това, десете хиляди неща биха се развивали естествено; ~ ако те все още имаха желание да действат, биха се върнали към простотата на безформеното вещество; ~ без форма няма желание; ~ няма лъи желание има спокойствие; ~ по този начин всичко ще бъде в покой; § [38c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ истински добрийъ не осъзнава добротата си, и затова е добър; ~ глупакъ се опитва да бъде добър, и затова не е; ~ истински добрийъ не прави нищо, и все пак не оставя нищо несвършено; ~ глупакъ все нещо прави, и винаги оставя много за вършене; ~ когато наистина мил човек прави нещо, нищо не оставя несвършено; ~ когато справедлив човек върши нещо, оставя много за вършене; ~ когато строг началник направи нещо и никой не отговори, той навива ръкави и се опитва да въведе ред чрез сила; ~ ето защо когато се загуби даъ, се появява доброта; ~ когато добротата е загубена, се появява милост; ~ когато милостта е загубена се появява справедливост; ~ когато справедливостта е загубена се появява ритуал; ~ сега ритуалъ е обвивка на вярата и верността, начало на объркването; ~ познанието на бъдещето е само цветист капан за даъ; ~ то е начало на глупостта; ~ ето защо истински голямийъ мисли за истинското, а не за повърхностното, за плодъ а не за цветъ; ~ ето защо приежете едното и отхвърляете другото; § [39c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ от древността нещата възникват от едно; ~ небето е цяло и ясно; ~ земята е цяла и здрава; ~ духъ е цял и силен; ~ долъината е цяла и пълна; ~ десете хиляди неща са целъи и живи; ~ царете и господарите са целъи, и страната е на крака; ~ всички тези неща се дължат на целостта; ~ яснотата на небето го пази от падане; ~ здравината на земята я пази от разцепване; ~ силата на духъ го пази от изтощаване; ~ пълнотата на долъината я пази от пресъхване; ~ растежъ на десете хиляди неща ги пази от измиране; ~ водачеството на царете и господарите пази страната от упадък; ~ ето защо в скромното се корени благородното; ~ ниското е основа на високото; ~ князе и господари се смятат за "осиротелъи", "овдовелъи" и "ненужни"; ~ не зависят лъи те от своята скромност? ~ твърде много успех не е предимство; ~ затова не звъни като нефрит, не тракай като каменни камбанки; § [40c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ завръщането е движението на даъ; ~ отстъпването е пътйъ на даъ; ~ десете хиляди неща са родени от съществуващото; ~ съществуващото е родено от не-съществуващото; § [41c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ мъдрийъ ученик чува за даъ и го упражнява

прилежно; ~ посредственият ученик чува за даў и се сеща за него от време на време; ~ глупавият ученик чува за даў и се размива високо; ~ ако го нямаше смехъ, даў нямаше да бъде това което е; ~ и затова е казано; ~ светлата пътека изглежда неясна; ~ вървенето напред изглежда като отстъпление; ~ лъсния начин изглежда труден; ~ висшата добродетел изглежда празна; ~ големата чистота изглежда омърсена; ~ богатството на добродетелта изглежда не на място; ~ силата на добродетелта изглежда крехка; ~ истинската добродетел изглежда неистинска; ~ свършеният квадрат няма ъгли; ~ големите таланти късно съзряват; ~ най-високите ноти трудно се чуват; ~ най-великата форма няма видима форма; ~ даў е скрито и няма име; ~ даў единствено храни всичко и го довежда до осъществяване; § [42с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ даў роди едното; ~ едното роди двете; ~ двете родиха трите; ~ а трите родиха десете хиляди неща; ~ десете хиляди неща носят ин и прегръщат янг; ~ те постигат хармония като съчетават тези сили; ~ хората мразят да бъдат "осиротели", "овдовели" или "ненужни", но точно така описват себе си царете и господарите; ~ защото човек печелъи като губи, и губи когато печелъи; ~ на което учат другите на това уча и аз, а то е "насилникъ ще умре от насилъи"; ~ това ще бъде същността на моето учение; § [43с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ най-мекото нещо във вселената, надвива най-твърдото; ~ онова което е невестествено може да влезе там където няма пространство; ~ следователно аз познавам стойността на недействието; ~ да учиш без думи, да работиш без да правиш, това го разбират малцина; § [44с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ славата или азъ, кое е по-важно? ~ азъ или богатството, кое е по-ценно? ~ печалбата или загубата, от кое болъи повече? ~ онзи който е привързан към нещата ще страда много; ~ онзи който пести ще претърпи тежка загуба; ~ доволия човек никога не се разочарова; ~ онзи който знае къде да спре не си навъича бедъ; ~ той винаги ще бъде в безопасност; § [45с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ големият свършенство изглежда несвършено, и все пак не губи полъзността си; ~ големията пълнота изглежда празна, и все пак не може да се изчерпи; ~ големията правота изглежда изкривена; ~ големият ум изглежда глупав; ~ големият красноречие изглежда неловко; ~ движението надвива студъ, неподвижността надвива горещината; ~ неподвижността и покойъ подреждат нещата във вселената; § [46с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ когато даў присъства във вселената, конете ги ползват на полъето; ~ когато даў отсъства от вселената, военните коне изхвърляят тор в пустошта; ~ няма по-голям грях от желанието, няма по-голям прокълятие от недоволството, няма по-голям нещастие от това да

искаш нещо за себе си; ~ ето защо онзи който знае че достатъчно е достатъчно, винаги ще има достатъчно; § [47с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ без да излизаш навън, можеш да познаваш целия свят; ~ без да поглеждаш през прозорецъ, можеш да виждаш небесните пътища; ~ колкото по-далече отиваш, толкова по-малко знаеш; ~ така мъдрецъ знае без да пътува, той вижда без да глъеда, той работи без да прави; § [48с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ в преследването на знания, всеки ден се сдобиваш с нещо; ~ в преследването на даў, всеки ден изпускаш по нещо; ~ все по-малко правиш, докато достигнеш не-действието; ~ когато нищо не се прави, нищо не остава несвършено; ~ светъ се управлява като оставаш нещата да вървят по пътъ си; ~ не може да се управлява чрез намеса; § [49с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ мъдрецъ няма собствен ум; ~ той осъзнава нуждите на другите; ~ добър съм с хората които са добри; ~ добър съм и с онези които не са; ~ защото добродетелта е доброта; ~ вярвам във верните хора; ~ вярвам и в онези които не са; ~ защото добродетелта е вярност; ~ мъдрецъ е скромен и свит, за светъ той изглежда объркващо; ~ хората го глъедат и слушат; ~ той се държи като малко дете; § [50с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ между рождението и смърта трима от десет съледват животъ, трима от десет съледват смърта, а онези които просто преминават от раждането до смърта, също наброяват трима от десет; ~ защо е така? ~ защото живеят на едро; ~ онзи който знае как да живее може да ходи из чуждите земи без да се страхува от носорог и тигър, няма да го ранят в битка; ~ защото в него носорогъ не може да открие място за да го намуши с рогъ си, тигрите - място за да го одерат с нокти, оръжията - място за да го проният; ~ защо е така? ~ защото в него няма място през което да мине смърта; § [51с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ всички неща възникват от даў; ~ добродетелта ги храни; ~ материята им дава форма, околната среда им придава изглед, така десете хиляди неща уважават даў и почитат добродетелта; ~ уважението към даў и почита към добродетелта не се изискват, но те са в природата на нещата; ~ и затова всички неща възникват от даў; ~ добродетелта ги храни, развива ги и се грижи за тях, дава им подслон и утеша, отглежда ги и ги пази; ~ да създаваш без да изискваш, да правиш и да не се възползваш, да водиш без да се намесваш, това е първоначалната добродетел; § [52с] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ началото на вселената е майка на всички неща; ~ познаваш ли майката, познаваш и синовете; ~ ако познаваш синовете, но оставаш във връзка и с майката, това те освобождава от страхъ от смърта; ~ дръж устата си затворена, дръж под стража

сетивата си, и животът ти все ще е пълен; ~ отвори устата си, бъди все зает, и животът ти ще е отвъд надеждата; ~ да виждаш малкото, това е проникновение, да се откажеш да насилваш, това е мощ; ~ като използваш външната светлина, върни се към проникновението, и така се спаси от вредата; ~ така се учиш на постоянство; §

[53с] ^{Лао Азъ}_{, rev.5} ~ ако имам само малко разум, ще вървя по главният път, и ще се страхувам единствено да не се отклони от него; ~ лъсно е да държиш главният път, но хората обичат да бъдат отклонявани встрани; ~ когато дворъ блъсти от великолепие, нивите са пълни с плъвельи, житниците са пусти; ~ някои се обличат в лъскави дрехи, носят остри мечове, затъват в ядене и пиене; ~ те притежават повече отколкото могат да използват; ~ те са разбойнически барони; ~ със сигурност това не е пътът на даؤ; § [54с] ^{Лао Азъ}_{, rev.5} ~ което е със здрава основа не може да бъде изкоренено; ~ което е сграбчено здраво не може да се изплъзне; ~ ще го почита поколение след поколение; ~ отглеждай добродетелта в себе си, и тя ще стане реалност; ~ отглеждай я в семейството, и добродетелта ще изобилства; ~ отглеждай я в селото, и добродетелта ще нарастне; ~ отглеждай я в нацията, и добродетелта ще е изобилна; ~ отглеждай я във вселената, и добродетелта ще е навсякъде; ~ ето защо гледай на тялото като на тяло; ~ гледай на семейството като на семейство; ~ гледай на селото като на село; ~ гледай на нацията като на нация; ~ гледай на вселената като на вселена; ~ как мога да разбера че вселената е такава? ~ като гледам! § [55с] ^{Лао Азъ}_{, rev.5} ~ изпълнението с добродетел е като новородено дете; ~ осите и змиите не го хапят; ~ диви зверове не се нахвърлят върху него; ~ хищни птици не го нападат; ~ костите му са меки, мускулите - слаби, но хватката му е здрава; ~ не е изживял единението между мъж и жената, но е цял, мъжествеността му е силна; ~ той цял ден вика без да пресипне; ~ това е свършена хармония; ~ да познаваш хармонията е постоянство; ~ да познаваш постоянството е просветление; ~ не е мъдро да се суетиш насам-натам; ~ контролирането на дъх води до напрегане; ~ ако използваш твърде много енергия, следва изтощение; ~ това не е пътът на даؤ; ~ онова което върви против даؤ не е дългавечно; § [56с] ^{Лао Азъ}_{, rev.5} ~ които знаят не говорят; ~ които говорят не знаят; ~ дръж устата си затворена, дръж под стража сетивата си, смекчавай остротата си, опростявай проблемите си; ~ маскирай яркостта си, бъди едно със земният прах; ~ това е първоначалният съюз; ~ който е постигнал това състояние, не го е грижа за приятели и врагове, за добро и за вреда, за чест и позор; ~ така това е висшето състояние на човекът; § [57с] ^{Лао Азъ}_{, rev.5} ~ управлявай народъ със справедливост; ~ води

война с неочаквани действия; ~ стани господар на вселената без да се стремиш към това; ~ откъде знам че това е така? ~ защото! ~ колкото повече закони и забрани има, толкова по-бедни стават хората; ~ колкото по-остри са хорските оръжия, толкова по-неспокойна е страната; ~ колкото по-умни и изобретателни са хората, толкова по-странни неща стават; ~ колкото повече закони и забрани, толкова повече крадци и разбойници; ~ ето защо мъдрецъ казва; ~ не предприемам действия и хората се променят; ~ наслаждавам се на покой и хората стават честни; ~ нищо не правя и хората забогатяват; ~ нямам желания и хората се връщат към добър и прост живот; § [58с] ^{Лао Азъ}_{, rev.5} ~ когато страната се управлява с лека ръка, хората са простодушни; ~ когато страната се управлява със строгост, хората хитруват; ~ щастието се корени в нещастиято; ~ нещастиято се промъква под щастието; ~ кой знае какво го чака в бъдещето? ~ няма честност; ~ честността става безчестна; ~ добротата става магия; ~ човек остава дълго омагьосан; ~ ето защо мъдрецъ е остър но не реже, прицелен без да пронизва, прям е но не без задръжки, блестящ е но не засяпява; § [59с] ^{Лао Азъ}_{, rev.5} ~ В грижата за другите и в служенето на небето, нищо не е подобно на въздържанието; ~ въздържанието започва с отказ от собствените идеи; ~ това зависи от добродетелта събрана в миналото; ~ ако имаш добър запас от добродетел, нищо не е невъзможно; ~ ако нищо не е невъзможно, тогава няма граници; ~ ако човек не познава граници, той е годен да стане управник; ~ принципът, майка на управлението, държи доброто дълго време; ~ това се нарича да имаш дълбоки корени и здрава основа, даؤ на дългият живот и вечното прозрение; § [60с] ^{Лао Азъ}_{, rev.5} ~ да управляваш държавата е като да стотвиш малка риба; ~ приближи вселената с даؤ, и злото ще загуби сила, не че злото ще стане безсилно, но силата му няма да може да бъде използвана във вреда на другите; ~ не само няма да навреди на другите, но и самият мъдрец също ще бъде под закрила; ~ така те не се нараняват взаимно, и добродетелта във всеки един ободрява и двамата; § [61с] ^{Лао Азъ}_{, rev.5} ~ голямата държава прилича на низина; ~ тя е мястото за срещи във вселената, майката на вселената; ~ женското надвива мъжкото с неподвижност, лежи ниско долу в неподвижност; ~ ето защо ако голяма страна даде път на по-малка, тя ще завладее по-малката; ~ а ако малка страна се подчини на голяма, тя може да завладее голямата; ~ ето защо онези които ще завладеят трябва да отстъпят, и тези които завладеват го правят понеже отстъпват; ~

голямата нация се нуждае от още хора, малката страна има нужда да служи; ~ всеки получава това което иска; ~ на голямата нация подхожда да отстъпва; § [62c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ даў е източникъ на десете хиляди неща; ~ то е съкровище за добрийъ и убежище за лошийъ; ~ сладките думи могат да купят чест, добрите дела могат да спечелят уважение; ~ ако човек е лош, не го изоставяй; ~ ето защо в денйъ когато коронясват императоръ, илйи назначават тримата военачалници на държавата, не изпращай нефритов дар и четири отбрани коня, но остани неподвижен и предложи даў; ~ защо отначало всеки харесва толкова даў? ~ не е лйи защото намира каквото търси, и му е простено когато сгреша? ~ ето защо това е най-голямото съкровище във вселъената; § [63c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ практикувай не-действието; ~ работи без да правиш; ~ вкуси онова което няма вкус; ~ уголѐми малкото, увелѐчи малобройното; ~ компенсирай горчивината с грижа; ~ виждай простотата в сложното; ~ постигай велѐчие в малките неща; ~ във вселъената трудните неща се вършат все едно са лъесни; ~ във вселъената голѐмите дела са изградени от малки действия; ~ мъдрецъ не се опитва да прави нищо велѐко, и така постига велѐчие; ~ лъесните обещания печелят малко доверие; ~ приемаш лйи лъеко нещата стигааш до голѐми трудности; ~ тѐй като мъдрецъ винаги противостои на трудностите, той никога не ги изживява; § [64c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ лъесно се поддържа мир, лъесно е да преодолѐеш бедата преди да е дошла; ~ лъесно е да разтрошиш крехкото, лъесно е да разпръснеш дребното; ~ справяй се с всичко преди да се случи; ~ нареждай нещата преди да се объркат; ~ дърво което човек едва обхваща пониква от малък кълн; ~ девететажна тераса започва от купчина прѐст; ~ път дълѐг десет милйи започва с една стѐпка; ~ онзи който действа, защитава собствената си цел; ~ онзи който сграбчва, губи; ~ мъдрецъ не действа, и затова не го побеждават; ~ той не грабва и затова не губи; ~ хората обикновено се проваляят на рѐбъ на успехъ; ~ тѐй че полагай толкова грижа за крайъ колкото и за началото, тогава няма да те стигне провал; ~ ето защо мъдрецъ търси освобождаване от желанията; ~ той не събира ценни вещи; ~ не се учи да се придържа към идеи, той връща хората при онова което са загубили; ~ той помага на десете хиляди неща да намерят собствената си природа, но се въздържа от действия; § [65c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ в началото тези които познаваха даў, не се опитваха да просветят другите, а ги държали в тъма; ~ защо е толкова трудно да управляваш? ~ защото хората са тѐй хитри; ~ управници които се опитват да използват интелегентност, мамят държавата; ~ онези които управляват без интелегентност, са благословия за земите си; ~ това са двете

алтернативи; ~ да разбираш това е първичната добродетел; ~ първичната добродетел е дълбока и се простира надальѐч, тя води всичко обратно към велѐкото единство; § [66c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ защо морето е цар на стоте потока? ~ защото лѐжи под тях, затова е цар на стоте потока; ~ ако мъдрецъ поведе хората, трябва да служи със смиреност; ~ ако ще ги води, трябва да ги слѐдва отзад; ~ така когато мъдрецъ управлява, хората не се чувстват потискани; ~ когато той застане пред тях, няма да им навреди; ~ целѐйъ святъ ще го поддържа и няма да се отегчи от него; ~ тѐй като той не се състезава, няма да срещне съперник; § [67c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ всеки под небето казва че моето даў е велѐко, и е отвѐд всякакви сравнения; ~ тѐй като е велѐко, то изглѐжда разлѐчно; ~ ако не бе разлѐчно, щѐще да изчезне отдавна; ~ имам три съкровища които ценя и пазя; ~ първото е милоста, второто е скромноста, третото е да не се осмелѐяваш да оглавяваш другите; ~ от милоста идва смелостта, от скромноста идва щедростта, от смиренито идва водачеството; ~ днес хората бягат от милоста, и стават само по-наглйи; ~ изоставят скромноста, и стават само по-алчни; ~ не вярват в почитанието, но все се опитват да бѐдат първи; ~ това е сигурна смърт; ~ милоста носи победа в битката и сила в защитата; ~ това е средството чрез което небето спасява и пази; § [68c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ добрийъ командир не е надут; ~ добрийъ боец не е гневен; ~ добрийъ победител не е отмѐстителъен; ~ добрийъ господар е снизходителъен; ~ това е познато като добродетелта да не се стремиш; ~ това е познато като способноста да се справяш с хората; ~ това от древни времена е познато като окончателното единство с небето; § [69c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ сред велѐките воини има поговорка; ~ не се осмелѐявам да направя първото движение, по-скоро ще се държа като гост; ~ не се осмелѐявам да напредна с инч, по-скоро ще отстъпя крачка; ~ това се нарича марш без видимо движение, навиване на рѐкавъ без рѐката ти да се покаже, плѐняване на врагъ без нападение, вѐоръжаване без оръжие; ~ няма по-голѐма катастрофа от това да подцениш врагъ; ~ като подценявам врагъ, почти губя онова което ценя; ~ ето защо когато се вклѐючи в битката, печелѐи изпълнениъ с мѐка от противостоянието! § [70c] ^{Лао Азъ}, rev.5 ~ думите ми са лъесни за разбиране и лъесни за изпълнение, и все пак никой под небето нито ги знае нито действа според тях; ~ думите ми имат древно начало; ~ действията ми са дисциплинирани; ~ тѐй като хората не ме разбират, те не ме познават; ~ онези които ме познават са малцина; ~ онези които ме обиждат са на

почит; ~ ето защо мъдрецъ носи груби дрехи, а безценният камък държи в сърцето си; § [71c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ да познаваш невежеството, това е най-доброто от познанието; ~ да пренебрегваш такова познание, това е болест; ~ ако някой вижда невежеството като болест, скоро той няма да е болен; ~ мъдрецъ не е

болен защото е освободен от болеста; ~ затова той не е болен; § [72c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ щом на някой лъипсва чувство за благоговение, идва беда; ~ не нахлувай в домовете им; ~ не ги тормози когато работят; ~ ако не се месиш, няма да се отегчат от тебе; ~ ето защо мъдрецъ се познава но не се изтъква, той уважава себе си но не е надменен, той оставя гордостта, и е удовлетворен; § [73c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ храбър и страстен човек ще убие или ще бъде убит; ~ храбър и спокоен човек винаги пази животъ; ~ от тези двете кое е добро кое вредно? ~ към някои неща небето не е благосклонно; ~ кой знае защо е така? ~ дори и мъдрецъ не е сигурен в това; ~ небесното дау не се стреми, и все пак надвива; ~ то не говори, и все пак му отговарят; ~ то не моли, но всичките му нужди са задоволени; ~ то изглежда безгрижно, но все пак следва план; ~ мрежите на небето са хвърлени нашироко, макар че са груби, нищо не се изплъзва от тях; § [74c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ ако хората не се страхуват да умрат, безмислено е да ги плашиш със смърт; ~ ако хората живеят в постоянен страх от смъртта, и ако да нарушиш законъ означава че ще те убият, кой ще се осмелѝ да наруши законъ? ~ винаги има велик езекутор; ~ ако се опиташ да застанеш на мястото му, все едно да се опиташ да бъдеш майстор-дърводелец и да дялаш дърво; ~ ако се опиташ да дялаш дърво като майстор-дърводелец, само ще си удариш ръката; § [75c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ защо хората гладуват? ~ защото управниците изяждат парите от данъците; ~ затова гладуват хората; ~ защо хората се бунтуват? ~ защото управниците им се месят твърде много; ~ затова се бунтуват; ~ защо хората така омаловажават смъртта? ~ защото управниците изискват твърде много от животъ; ~ затова хората приемат смъртта лъеко; ~ когато живее с малко, човек знае по-добре от това да цени животъ твърде много; § [76c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ човек се ражда крехък и слаб, когато умира е корав и вдървен; ~ зелъните растения са нежни и пълни с мъзга, когато умират са повехнали и сухи; ~ ето защо вдървеното и втвърденото е послушник на смъртта, крехкото и отстъпващото е послушник на животъ; ~ така армия без гъвкавост никога не ще печелѝ битка; ~ дърво което не се огъва лъесно се прекръшва; ~ твърдото и силното ще падне, мекото и слабото ще надвие; § [77c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ небесното дау е като опъване на лък; ~ високото се спуска, ниското се издига; ~ ако тетивата е твърде дълга - скъсяват я; ~ ако не е достатъчно

дълга - удължават я; ~ небесното дау - това е да вземеш от онези които имат твърде много, и да дадеш на онези които нямат достатъчно; ~ пътѝ на човекъ е друг; ~ той взема от онези които нямат достатъчно, за да даде на онези които вече имат твърде много; ~ кой човек има повече от достатъчно и го дава на светъ? ~ само човек следващ дау; ~ ето защо мъдрецъ действа без признание, той постига онова което трябва без да се задържа върху него; ~ той не се опитва да показва знанията си; § [78c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ под небето нищо не е по-меко и по-гъвкаво от водата; ~ и все пак нищо не е по-добро, за да се атакува твърдото и силното; ~ тя няма равна; ~ слабото може да надвие силното, гъвкавото може да надвие твърдото; ~ под небето всеки знае това, и все пак никой не действа според него; ~ ето защо мъдрецъ казва; ~ онзи който поема върху себе си хорското унижение, е годин да управлява; ~ онзи който поема върху себе си бедите на държавата, заслужава да е цар на вселъената; ~ истината винаги звучи парадоксално; § [79c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ след тежка караница, сръдната остава; ~ какво може да направи човек? ~ ето защо мъдрецъ спазва своята половина от сделката, но не си иска дължимото; ~ човекъ с добродетел изпълнява своята част, но човекъ без добродетел изисква постоянно от другите да изпълняват задълженията си; ~ небесното дау е безпристрастно; ~ то винаги е с добрите; § [80c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ малката държава има по-малък народ, макар че има машини които работят от десет до сто пъти по-бързо от човекъ, няма нужда от тях; ~ хората приемат смъртта сериозно и не пътуват надальече; ~ макар че имат лодки и каруци, никой не ги използва; ~ макар че имат брони и оръжия, никой не ги излага на показ; ~ хората се връщат към връзването на възли вместо писане; ~ храната им е проста и добра, дрехите им - хубави, но прости, домовете им са сигурни; ~ те са щастливи по свой начин; ~ макар че живеят пред погледъ на съседите, и през ульицата се чува кукуригане на петлѝ и кучешки лай, никой не пречи на другѝтѝ, и така докато остареят и умрат; § [81c] ^{Лео Азъ}, rev.5 ~ истинските слова не са красиви, красивите слова не са истински; ~ добрите хора не спорят, онези които спорят не са добри; ~ онези които знаят не са учени, учените не знаят; ~ мъдрецъ никога не се опитва да трупа вещи; ~ колкото повече работи за другите, толкова повече има; ~ колкото повече дава на другите, толкова по-голямо е неговото изобилѝе; ~ небесното дау е прицелъено, но не причинява вреда; ~ това е пътѝ на мъдрецъ, който действа без да се стреми. §

